

[Mølgaard]

lovgivning om særlig indkomstskat (kapitalvindingskat) i væsentlig grad vil forsvinde.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale det fremsatte forslag til folketingsbeslutning om en jordreform til velvillig behandling.

Voigt (FP):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om tilvejebringelse af grundlag for indkomstpolitisk lovgivning.

(Beslutningsforslag nr. B 30).

Jeg skal i øvrigt henvise til forslaget og de ledsagende bemærkninger.

Niels Helveg Petersen (RV):

Som ordfører for forslagsstillerne skal jeg herved på det konservative folkepartis og det radikale venstres vegne tillade mig at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om erhvervsdynamiske foranstaltninger.

(Beslutningsforslag nr. B 31).

Jeg skal i øvrigt henvise til de bemærkninger, der ledsager beslutningsforslaget.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om statsgymnasiernes overførelse til amtskommunerne [af Brøndlund Nielsen (V) m. fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 14. Fremsat 19/10 77).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Forslaget er rent faktisk identisk med to tidligere forslag, der har været til første behandling her i tinget henholdsvis den 10. november 1976 og den 4. maj 1977. Ved begge disse førstebehandlinger afviste jeg på regeringens vegne forslaget, og det vil jeg gøre endnu en gang.

Brøndlund Nielsen (V):

Det er korrekt, som ministeren nævner, at der her er tale om en genfremsættelse. Vi genfremsætter dette forslag, fordi vi finder, at det er en oplagt og rigtig ting, men også fordi vi føler, at vi ved de tidligere behandlinger her i tinget efterhånden har fået en del tilslutning til forslaget, sådan at der er et vist begrundet håb om, at der efterhånden vil blive et flertal, der ønsker denne overflytning af statsgymnasierne til amterne.

Forslaget må ses som et led i kommunalreformen. Det er jo sådan, at kommunalreformen af 1970 har betydet, at en lang række ting er blevet decentraliseret. Tankegangen på undervisningsområdet har været den, at de uddannelser, der krævede et større elevgrundlag, end der var i kommunerne, skulle varetages som en amtsopgave, og derfor ville disse ungdomsårganges uddannelser naturligt kunne ligge hos amterne.

Det har været planen, og på en lang række andre områder er der jo gennemført nye regler som følge af kommunalreformen. Vi synes altså, det er helt urimeligt, at man netop på dette felt fra regeringens side ikke vil følge de planer, der har været, og hvis forbedelse jo blev sat i gang i sin tid af undervisningsminister Heinesen.

De begrundelser, der har været fremført for ikke at gennemføre denne overførelse, forekommer ganske tyndbenede. Det er jo sådan, at de steder, hvor der findes amtsgymnasier – jeg kan da sige, at jeg har selv arbejdet på et af dem – fungerer det ganske udmærket, og det er jo ikke sådan, at amterne er mere karrige over for undervisningsvæsenet. Det har jo vist sig, at ministeren har måttet revidere sine lærerbeskæftigelsesprognoser, på grund af at kommunerne beskæftiger flere i skolevæsenet, end man måske egentlig havde regnet med.

Ordningen vil ikke medføre nye ansættelser i amterne, hvis man undtager Københavns amt, hvor der kan blive nogle særlige problemer, idet man her har mange statsgymnasier, som skal overføres. Endvidere vil ensartetheden omkring undervisningen kunne opretholdes ved, at der fortsat er et centralt fagligt tilsyn, ligesom problemerne omkring kostskolerne kan løses.

Der er altså her tale om, at man bør videreføre den linje, der er lagt med kommunalreformen. Bortset fra særfor sorgen er det mig bekendt det eneste område, hvor man ikke

[Brøndlund Nielsen]

har gennemført reformen – og for særfor-
sørgens vedkommende vil det jo ske i nær frem-
tid, så vidt jeg har forstået.

Efter min opfattelse er det nogle folk i
centraladministrationen, muligvis, og folk i
organisationerne, der har bremset denne vi-
dereførelse af reformen. Nu er der jo nogle
steder, hvor man mener, at det værste ord,
der kan hæftes på nogen, er ordet reaktio-
nær, dette, at man går imod alt nyt og går
imod det, man kalder udviklingen. Jeg ved
ikke, om det altid er galt at gøre det, men jeg
ved, at på dette felt er det en decentralise-
ring, som er ønsket mange steder i befolknin-
gen, og det er en decentralisering og en regi-
onalisering, som der i folketinget har været
enighed om. Decentraliseringen og at flytte
tingene nærmere til borgerne, det er for ven-
stre en mærkesag, og derfor har vi altså end-
nu en gang fremsat dette forslag.

En ting er, at man kan have det syns-
punkt, at f. eks. gymnasierne ikke bør over-
føres til amterne, men en anden ting er, at
man ændrer standpunkt midt i, at man gen-
nemfører en reform. Herved opnår man net-
op det, som er så kritisabelt i det moderne
samfund, at man får en indviklet administra-
tion, hvor nogle ting hører til ét sted og no-
gle andre ting hører til et andet sted, simpelt
hen fordi man ikke har gennemført det, som
man egentlig havde som sin hensigt. Så bli-
ver det hele jo det, man kalder lapperi.

Vi ønsker altså decentralisering, og vi øn-
sker også at opnå en klarere og enklere ad-
ministration.

Camre (S):

Da vi i sin tid oprettede den nuværende
amtsstruktur, var vi jo en del af folketingets
medlemmer, som mente, at det var en uhen-
sigtmæssig decentralisering. Vi syntes, at
Danmark var for lille til, at man skulle have
en amtsstruktur med så mange amter. Et af
de problemer, der ligger i det, er jo, at folk
sikkert føler, at administrationen, der sidder i
amtet, og administrationen, der sidder inde
på Slotsholmen, er lige fjerne og er noget,
man umiddelbart har lige ringe indflydelse
på.

Vi, der var tilhængere af en amtsstruktur
med 6–7 amter, var det bl. a., fordi vi med
kendskab til Parkinsons lov vidste, at når
man byggede 13–14 amtsstrukturer op rundt

omkring i landet, ja, så ville administrati-
onen vokse tilsvarende, administrationsom-
kostningerne ville vokse, og befolkningen
ville i og for sig ikke få mere ud af det, end
hvis man havde valgt en regionsstruktur.

Det er ud fra samme tankegang, regerin-
gen og socialdemokratiet hidtil har afvist at
godtage det af venstre fremsatte forslag, og
indtil nu har der jo været et flertal for rege-
ringens synspunkt. Vi ønsker, at der ikke
gennemføres reformer, om jeg så må sige,
stykkevis, fordi det netop medvirker til den-
ne administrative vækst. Vi ønsker, at det må
ske i sammenhæng, og her er det jo således,
at gymnasierne hænger sammen med den
øvrige ungdomsuddannelse, som måske, må-
ske ikke, skal decentraliseres til amtsplan. Vi
ønsker i hvert fald disse ting set i sammen-
hæng, og derfor må jeg på nuværende tids-
punkt afvise forslaget, sådan som det forelig-
ger fra venstre.

Wissing (FP):

Da forslaget er en genfremsættelse, vil jeg
fra fremskridtspartiets side nøjes med at hen-
vise til, hvad vores ordfører dengang, hr. Ole
Hovmand, sagde ved førstebehandlingen den
4. maj 1977 her i tinget. Vi har ikke skiftet
standpunkt med hensyn til denne sag. Vi vil
stadig væk ikke kunne tilslutte os dette for-
slag.

Grove (KF):

Det er jo sådan, at der hele tiden har væ-
ret nogle gymnasier i kommunal regie og
hele tiden har været nogle gymnasier i sta-
tens regie. Det er der ikke blevet forandret
ved. De førstnævnte er blevet flyttet fra pri-
mærkommunal til amtskommunal regie, men
det er jo stadig væk den kommunale regie,
de er i. Når vi ved, at vi står over for refor-
mer inden for det 10.–12. uddannelsesår, så
synes vi ikke, det er rigtigt at lave om på
statsgymnasierne på nuværende tidspunkt.

Der kan tilføjes, at en del af statsgymnasi-
erne i øjeblikket udfører kostskoleopgaver,
som vel især hjælper de svagere egne og de
mindre øsamfund. Vi synes, at det foreløbig
må være en del af statens opgave at stille
gymnasiepladser til rådighed for disse svage
egne, og på den baggrund kan vi ikke nu gå
ind for en overflytning.

Mimi Jakobsen (CD):

Jeg skal blot henvise til, hvad vore tidligere ordførere i denne sag, hr. Arnfast og hr. Ingolf Knudsen, har anført, og tilkendegive, at CD fortsat ikke kan tiltræde forslaget.

Niels Helveg Petersen (RV):

Den tale, hr. Camre holdt, måtte jo undre noget. Det var, som om vi efter hr. Camres opfattelse havde fået en regionsstruktur – som hr. Camre ønskede, men ikke fik – og det var, ligesom socialdemokratiet nu ville til at bygge sin politik med hensyn til decentralisering på basis af en struktur, vi ikke fik. Det kan i hvert tilfælde ikke rigtig være logisk.

Problemet i denne sag er jo ikke, om vi skal decentralisere eller ej. Det er sådan set sket i meget vid udstrækning. Problemet er, om man vil følge op med de sidste frynser. Det radikale venstre er tilhænger af det fremsatte forslag.

Inger Stilling Pedersen (KrF):

Som det er sagt før, er der tale om en genfremsættelse, og jeg skal henvise til, hvad vores ordfører tidligere har sagt om denne sag. Jeg skal understrege, at vi var positive over for forslaget.

Freddy Madsen (DKP):

Jeg skal bare kort sige, at vi har ikke ændret standpunkt til det foreliggende forslag. Vi er nu som før modstandere af det.

Alfred Hansen (DR):

Enig!

Litha Christiansen (VS):

Jeg skal også kun knytte nogle korte bemærkninger til dette forslag. Som tidligere vender VS sig stadig mod forslaget om at overføre statsgymnasierne til amtskommunerne, og det gør vi af to grunde. En overførelse vil for det første betyde en svingende standard fra amt til amt, akkurat som vi i dag ser det med administrationen af bistandsloven i kommunerne. For det andet vil en overførelse af statsgymnasierne til amtskommunerne være med til på længere sigt at vanskeliggøre en eventuel integration af de 16–19-åriges uddannelser. Det vil derfor være forkert nu

at tage én enkelt uddannelsesgren ud og ændre dens status uden at se det i sammenhæng med andre uddannelsesinstitutioners status. Her tænker jeg først og fremmest på de tekniske skoler, som er selvejende institutioner.

VS afviser derfor dette forslag.

Camre (S):

Kun den korte bemærkning til hr. Niels Helveg Petersen, at jeg er helt opmærksom på, at vi ikke fik en regional struktur, da vi i 1969 gennemførte den amtskommunale reform. Hvis vi havde fået det, ville betænkelighederne utvivlsomt være mindre. Nu fik vi altså disse meget små amter, og hvis vi i dag gennemfører et forslag som det af venstre fremsatte, ja, så er jeg bange for, at vi bl. a. ville få en overinvestering i administration lokalt alle disse mange steder, og der ville også være risiko for forskelligheder. Lad mig sige endnu en gang: disse betænkeligheder vil utvivlsomt være større for andre af uddannelserne for de 16–19-årige, og det er et ønske fra vores side at se disse ting i sammenhæng.

Thomas Have (S):

Der kan jo godt i et stort parti være forskellige meninger om en ting, men det kom ikke særlig tydeligt til udtryk i den ordførertale, der blev holdt. Jeg skal ikke forholde tinget den oplysning, at jeg finder, det foreliggende forslag er et rimeligt forslag. Jeg forstår heller ikke vores ordførers argumentation. Den kunne jo også vendes om. Man kunne jo også risikere, at der var et meget stort spild, når man f. eks. havde to gymnasier i den samme by, det ene under amtslig regie og det andet under statslig regie – og det tror jeg endda jeg kunne dokumentere.

Brøndlund Nielsen (V):

Jeg vil gerne takke for tilslutningen til dette forslag, som den i hvert fald er kommet klart til udtryk fra det radikale venstre og fra kristeligt folkeparti, og jeg må sige, at jeg forstår ikke nogen af de argumenter, der er fremført imod denne overflytning. Jeg synes ikke, der er kommet nyt frem. Jeg synes, argumenterne imod lyder meget, meget søgte.

Jeg må sige om hr. Camres argumentation, at den forstod jeg ikke. Jeg forstod det nærmest sådan, at nu var hr. Camre kommet i

[Brøndlund Nielsen]

tvivl om hele vores amtsstruktur, og det er unægtelig et helt nyt standpunkt, så vidt jeg har forstået.

Hr. Wissing talte om, at man fra fremskridtspartiet ikke kunne give tilslutning. Det står jeg også helt uforstående over for. Jeg troede, man fra fremskridtspartiet netop gik ind for øget indflydelse så nær ved borgerne som muligt, og da forslaget ikke kræver flere ansættelser i amterne og man vel må gå ud fra, at der vil være administrative opgaver, som vil blive lettet i centraladministrationen, ja, så forstår jeg ikke ud fra fremskridtspartiets overordnede synspunkter, at man ikke kan gå ind for dette forslag.

Lige så forundret blev jeg over at høre hr. Grove tale om, at der forestod så store reformer af det 10.-12. skoleår, at tiden ikke var til at overføre disse gymnasier. Reformerte hr. Grove i hvert fald der skulle til. Jeg ved ikke, hvad det er for tanker, det konservative folkeparti her gør sig.

Jeg vil understrege igen, at jeg synes, det må være det eneste logiske, at man viderefører kommunalreformen. På dette område er den jo også påbegyndt, derved at de kommunale gymnasier er overført til amterne. Det er også ganske rigtigt, som hr. Thomas Have var inde på, at vi har fået dokumentationer for, at det direkte kan blive billigere at have disse gymnasier hos amterne. Jeg har også mærket mig udtalelser fra bl. a. formanden for kulturudvalget i Fyns amt – der mig bekendt også er partifælle til ministeren og hr. Camre. Han har den samme opfattelse som hr. Thomas Have.

Jeg synes altså, det er meget uheldigt, efter at vi har søgt i enighed at gennemføre en kommunalreform, at man så lige pludselig bremses op på dette specielle område, og jeg håber, at også regeringen efterhånden vil ombestemme sig og forstå, at vi her må have en klarere og enklere retningslinje og have koncentreret den opgave at sørge for de 16-19-åriges uddannelse i den amtslige regie.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Erlendsson):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til undervisningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om styrelsen af kommunernes skolevæsen og af virksomhed efter lov om fritidsundervisning m. v. [af Freddy Madsen (DKP) m. fl.]
(Lovforslag nr. L 70. Fremsat 25/10 77).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Det af kommunisterne fremsatte lovforslag indeholder forslag til en række ændringer i skolestyrelseslovens bestemmelser om kommissioner og nævn samt herudover forslag om oprettelse af forældreråd og elevråd ved alle folkeskoler samt fællesforældreråd og fælleselevråd i kommuner med flere skoler.

Lovforslaget vedrører således i hovedsagen de samme bestemmelser i loven som det lovforslag, jeg på regeringens vegne fremsatte her i tinget den 5. oktober 1977. Ved behandlingen af dette forslag bebudede hr. Freddy Madsen, at et forslag som det foreliggende ville fremkomme. Regeringens lovforslag var til første behandling den 12. oktober og henvises derefter til folketingets undervisningsudvalg, hvor det for tiden er til nærmere gennemgang og drøftelse.

Da det af mig fremsatte lovforslag giver udtryk for regeringens opfattelse, mener jeg ikke, at jeg ved denne lejlighed bør kommentere det kommunistiske lovforslag, men jeg skal nøjes med at foreslå, at forslaget henvises til behandling i undervisningsudvalget sammen med det af mig fremsatte forslag.

Helle Degn (S):

Jeg skal ganske kort på socialdemokratiets vegne gøre rede for vores stilling til dette lovforslag. Forslaget adskiller sig fra regeringens derved, at man f. eks. ved sammensæt-